

Kun BBK du'r til krydsning

Mogens Stendal, landskonsulent for kødkvægsracerne 1981/86



*– Kjeld Sondrup i Stavn ved Nibe inseminerer alle 140 SDM-HF køer med BBK
– og det er der god økonomi i*

I Staun, lidt vest for Nibe, ligger gården Jensminde, med udsigt over Limfjorden. Driften adskiller sig på flere punkter fra et traditionelt dansk landbrug med malkekvæg. Kjeld Sondrup, 38 år, er siden 1992 fjerde generation på Jensminde. Han driver ejendommens 225 hektar, heraf 65 hektar i forpagtning, som et rent planteavlsbrug, selvom han også har en besætning på 140 malkekøer af SDM-HF.

Kjeld Sondrup dyrker ikke grovfoder. Jorden bliver drevet med gængse kornarter og raps. Markplanen er således meget utraditionel for en bedrift med mange malkekøer. Det er fodringen også, da køerne får store mængder kraftfoder og cirka 4 kg korn pr. ko dagligt samt halm efter ædelyst. Resultatet er en gen-

nemsnitlig årsleverance til mejeriet pr. ko på godt 8.000 kg mælk. Hans rådgivere mener, at dette er det rigtige niveau med den noget atypiske fodring, han praktiserer. Men her slutter det utraditionelle ikke. Avlsarbejdet adskiller sig også fra andre mælkeproducenters.

Køber alle kælvekvier – sælger alle kalve

Alle kælvekvier bliver indkøbt en til to måneder inden kælvning, da samtlige køer bliver insemineret med sæd af Belgisk Blåhvidt Kvæg (BBK). I 2003 havde Kjeld Sondrup 253 insemineringer – alle med BBK. Det gør ham til Danmarks største forbruger af BBK sæd. Alle kalve bliver solgt, når de er fem til seks måne-



Kalven skal helst være skimlet – det gør den nem at sælge, da køber ved, at der er en BBK far. Foto: Mogens Stendal



*BBK x SDM-DH krydsningerne viser ikke tegn på sygdomme, så det er vigtigt at være opmærksom på andre tegn på en eventuel sygdom. Denne kalv nærmer sig alderen, hvor øremærkerne skal være på plads!
Foto: Mogens Stendal*

– kalvene har en kæmpe livsvilje – ikke fordi de er kødkvægskrydsninger, men fordi de er BBK krydsninger!

der gamle. Herudover er der intet opdræt på gården.

Der skal hver måned være 12 kælvnings i gennemsnit. Efterhånden som køerne, der skal have endnu mindst en laktation i besæt-

ningen, er erklæret drægtige, går der besked til den faste leverandør af kælvekvier, så der kan suppleres op til 'månedskvoten' på 12 kælvnings.

– På landbrugsskolen lærte jeg, at man skal gøre det, man er god til, siger Kjeld Sondrup. Og det prøver jeg at efterleve. Jeg er ikke god til det med kvægavl, så det lader jeg andre om. Derimod er jeg god til at passe kalve, og jeg kan lide det. Og jeg inseminerer med BBK sæd, fordi jeg gerne vil have 'gode' kalve, der er nemme at arbejde med.

Enhver kan overbevise sig om ejerens evne til at passe kalve – 'gode' kalve – ved at slå et smut indenom den nybyggede kalvestald fra 2001 med højt til loftet og masser af luft. Her går nogle goldkøer, men ellers er der småkalve i en række enkeltbåse, hvor kalvene går de første fire uger, samt fire grupper af kalve i alderen fire uger til fem til seks måneder, hvorefter de bliver solgt på auktionen i Aars.

Tre år blev spildt

Kjeld Sondrup forklarer, at han i 1992 mere eller mindre tilfældigt begyndte at inseminere med sæd af BBK.

– Dengang vidste vi desværre ikke, hvor godt det var at krydse med BBK. Så det andet år inseminerede vi hele besætningen med Limousine, det tredje år brugte vi Piemontese og det fjerde år sæd af forskellige racer. Det, vi gjorde i disse tre år, var helt forkert, sammenlignet med BBK, som vi startede med. Jeg vil sige det så stærkt, at vi spildte tre år ved at bruge sæd af andre racer.

Lette kælvnings på Jensminde

– Normalt er jeg ikke til stede, når en ko skal kælve, forklarer Kjeld Sondrup. Den skal have ro til at klare det selv. Vi kender stort set ikke til kælvningsbesvær, selvom alle kalvene har en BBK far. Hvis jeg har på fornemmelsen, at alt ikke helt er, som det skal være, så kigger jeg

Stenager Eske – født hos Svend Hansen, Ebeltoft, og ejet af Grant Chalk, Sydney, Australien. Tyren gennemførte individprøven på Langagergård med de hidtil bedste resultater for en BBK tyr. En masse sæd blev eksporteret til Australien og andre lande samt brugt til inseminering herhjemme. – Stenager Eske er den mest avlssikre BBK tyr, vi nogensinde har brugt, siger Kjeld Sondrup. Og han har mange års erfaring med krydsning af malkekøer med Belgisk Blåhvidt Kvæg. Foto: Olav Vibild.



forbi. Så det kan godt være, at jeg er til stede ved cirka 10 procent af kælvningerne.

BBK krydsninger med livskraft og roligt temperament

– BBK krydsningerne har en stor levedygtighed. De er medgørlige, og de forstår at gøre det godt for sig selv. De har en kæmpe livsvilje, så det kan være svært at opdage, hvis en kalv får lungebetændelse eller på anden måde er syg. Andre syge kalve ville bare blive liggende, men ikke en BBK krydsning. Den kommer frem og drikker, selvom den i virkeligheden er halvsløj. En syg kalv kan dø, hvis den ikke får den nødvendige behandling. Jeg vil ikke kalde BBK krydsningernes livsvilje en ulempe, men man skal se efter lidt andre sygdomstegn end ellers, siger Kjeld Sondrup.

– Når kalvene er så stærke, er det ikke fordi, de er kødkvægskrydsninger. Det er fordi, de er BBK krydsninger, understreger Kjeld Sondrup med overbevisning i stemmen. Og han har jo prøvet andre racer...

– Jeg er glad for kalvenes rolige temperament. De er ligefrem kælné. Det er næsten ikke til at

være i fred, når man går ind i boksen til dem. Men det skal de nu ikke klandres for – tværtimod! Det gode temperament er en af de mange fordele ved BBK krydsningerne.

– Kjeld Sondrup fremhæver de lette kælvninger, krydsningskalvenes rolige temperament!

Stenager Eske – en super BBK tyr

– Tyren Stenager Eske var den første BBK tyr, vi brugte. Han var rigtig god. Han gav helt unikke kalve, der alle som én slægtede faderen på. De BBK tyre, vi bruger nu, er også gode, men for mig står Eske som noget helt særligt.

– Krydsningskalvenes farve betyder en del. De skal helst være skimlede. Nogle synes måske, skimlede kalve er de pæneste, men under alle omstændigheder betyder farven noget, når kalvene skal sælges. Den skimlede farve er for mange købere det synlige bevis på, at kalven



Når krydsningskalvene er så stærke, er det fordi de har en BBK far! Foto: Mogens Stendal.

– Jeg mener, at der kun er brug for én kødkvægsrace til krydsning på malkekøer: Belgisk Blåhvidt Kvæg!

er en BBK krydsning. Derfor foretrækker jeg hvide eller skimlede BBK insemineringstyre, siger Kjeld Sondrup.

Kalvens start er vigtig

– Kalvene får naturligvis råmælk fra starten samt adgang til frisk vand. Og så har vi gode erfaringer med at give kalvene valset korn fra

dag 1, siger Kjeld Sondrup. Der er nok dem, der mener, de burde have en kalvestarter i stedet, men for os er det alfa og omega, at kalvene ikke får ondt i maven. Så hellere lidt lavere tilvækst i starten. Tilvæksten skal nok komme senere, og de indhenter nemt det eventuelt tabte.

– Fra en til to ugers alderen får kalvene så en kalvestarterblanding og fra cirka seks ugers alderen får de en kalveblanding til fedekalve. Og de har naturligvis foder på bordet døgnet rundt.

– Kalvene kommer i fællesboks ved fire ugers alderen. Jeg sender normalt syv kalve på auktion ad gangen og flytter så de syv største videre 'opad' i systemet, forklarer Kjeld Sondrup. Der går cirka 25 kalve i boksen med de største kalve.

Alle kalve på auktion i Aars

– Overgangen fra 'den bette kalv' til kvie eller ungtyr sker ved fem til seks måneders alderen, og på det tidspunkt sælger jeg kalvene på auktionen, forklarer Kjeld Sondrup. Nu er kalvene godt i gang, så de er nemme at overtage for køberen, der skal fede dem færdige. Og så præsenterer de sig klart bedre, end når de er 14 dage gamle. De har lår og er brede hen over ryggen. Ud over at kalvene har en god tilvækst, mens jeg har dem, så sørger de også for en pæn tilvækst i mit dækningsbidrag samtidig med, at de giver en god klassificering for køber.

Kun brug for én race

– Nu har jeg insemineret med Belgisk Blåhvidt Kvæg i ti år. Jeg har prøvet forskellige racer, og jeg er ikke et sekund i tvivl. Belgisk Blåhvidt Kvæg er simpelthen sagen. For mig at se er der ikke brug for andre kødkvægsracer, når der det drejer sig om krydsning med malkekøer, slutter en tilfreds Kjeld Sondrup.